

VSAKO POTOVANJE JE BALON PRESENEČENJ

Sicer lep sončen dan, dokler ne stopiš ven in dokler ne občutiš neprijetnega mraza. Čeprav postane dan v hipu manj neprijeten, veš, da te bo na koncu ogrel z načrtovanim potepom, polnim prijetnega druženja in novih vtisov. Pravzaprav ne bo tako hudo, si rečeš, sedeš v avto, še prej odmrzneš šipe na njem in startaš proti avtobusni postaji. Avtobus kmalu napolni prijetno klepetanje. Preštejemo potnike in se odpeljemo.

Ker je predpustni čas, smo se člani Kulturne klepetalnice najprej ustavili na Viškovem in obiskali najnovejši, še ne eno leto star muzej halubajskih zvončarjev (Le-ti so uvrščeni na seznam kulturne dediščine pod okriljem UNESCO.), nato pa si na Reki ogledali GKR – najmodernejšo knjižnico na Hrvaškem.

KHZ ali Hiša halubajskih zvončarjev na Viškovem je bila odprta lani - 30. aprila 2024. Sodobna stavba je zgrajena na vzpetini v predelu Halubjan. Nekaj stopnic vodi do glavnega vhoda, za katerim vstopimo v večnamenski prostor. V njem se po pripovedovanju vodičke dogajajo različne dejavnosti od predavanj, ustvarjalnih delavnic, občasnih razstav, ogleda filmov; originalne avtohtone spominke si lahko izberemo v trgovnici suvenirjev. Kje pa je muzej, se vprašaš, ker je prostor premajhen zanj. In presenečenje. Vanj se spustimo po klančini in zaokrožimo po prostoru, ki nas z interaktivnimi in multimedijskimi vsebinami preseneti z bogatim prikazom preteklosti, načinom življenja žensk, ki so skrbele za družino in kmetijo, ter moških, ki so šest mesecev delali v gozdu, in se vračali domov v času martinovega. Izvedeli smo, zakaj se pustovanje začne ob sv. Antonu, kako so včasih odganjali zlo, o zgodovini zvončarjev, njihovih oblačilih, izdelavi mask, pripomočkov, da z zvonci okrog pasa preganjajo zlo; animiran film na koncu nam je prikazal, kako so zvončarji pregnali Turke s tega ozemlja. Zabavni del muzeja so multimedijski interaktivni ekrani, ki obiskovalce prikazujejo kot zvončarje, plesalce, na njih zažgeš pusta in počneš še marsikaj zanimivega. Zaradi inovativno predstavljenih vsebin in moderne postavitve ter ostalih ponudb si je vredno ogledati to muzejsko zbirko in uživati v organiziranih dogodkih na prostem.

Privoščili smo si še malo odmora v prijetnem lokalu pod muzejem in se odpeljali do Reke, do ene najmodernejših knjižnic na Hrvaškem.

Po knjižnici, polni izvirnih misli, naključno napisanih na najrazličnejših vidnih mestih, ki jih spotoma prebiraš med ogledom visokih svetlih prostorov, nas je vodila prijetna uslužbenka Tanja Badanjak, voditeljica programa v GKR (Mestna knjižnica Reka). Uporabni prostori merijo kar 4530 kvadratnih metrov v štirih nadstropjih, povezanih s stopniščem in liftom. Začeli smo na najnižji etaži, kjer takoj za glavnim vhodom stoji knjigomat. In ker se je pred njim ustavila starejša članica knjižnice, da bi vrnila prebrane knjige, smo jo radovedno obkročili, ker nas je zanimal postopek. Najprej se je na knjigomatu prijavila, nato vrnila knjigo. Položila jo je v okence, knjiga pa se je vertikalno popeljala po tekočem traku navzgor do cilja. Ko smo jo vprašali, ali je zadovoljna s to silno modernizacijo, nam je pojasnila, da je moralo miniti kar precej časa, da se je navadila na vse novosti. Edino ogromna vhodna vrata ji še vedno delajo preglavice, ker jih le s težavo odpira in zapira. Ker je v načrtu še drugi vhod, bo morda kmalu rešena tudi ta zagata. Ob tej silni modernizaciji človek vseeno nehotе pomisli na starejše, ki se težje ali pa težko privajajo na uvajanje novih tehnologij.

Prijazna vodička nam je razkrila, da je predstavila knjižnico skoraj šeststo skupinam, saj je zanimanje zanjo ogromno. Stavba je zgodovinski in arhitekturni spomenik industrijske gradnje iz druge polovice 19. stoletja in se nahaja v reškem Art kvartu Benčić. Nekdanja tovarna tobaka, pozneje motorjev, je ohranila svojo zunanost, notranjost pa je popolnoma renovirana v moderno in razgibano knjižnico s številnimi dejavnostmi, posvečenimi kulturi branja, znanju in kreativnosti.

Bogata ponudba leposlovja, razdeljenega po žanrih, je na prvi etaži. Bralci si knjige sami izberejo in izposojajo na avtomatiziranih napravah. Če potrebujejo pomoč ali informacijo, se lahko vedno obrnejo na osebje ob centralnem pultu za stranke.

Vodička nas je prosila, če smo lahko čim bolj tiho, ker v zastekljenem delu prostora snemajo

kontaktno oddajo »Nedeljom u 2«, ki jo vodi popularen novinar Aleksandar Stanković; na drugi strani pa je bilo organizirano predavanje. V tem delu je sploh živahno, saj je v njem kreiran tudi oddelek za mlade. Največja novost je koncept »rasadnik« za mlade s področjem ustvarjalne kulture od stripa do 3D printa, elektronike in še česa. »Zvočnik« je oddelek za glasbo, zvok in video s filmsko in »gaming« sobo, prostorom za vaje članov različnih bendov.

Naslednje nadstropje je namenjeno vsem, ki si izposojajo ali v miru preučujejo znanstveno, strokovno in publicistično literaturo; v njem so zanimivi, posebej nameščeni ločeni boksi za delo v popolni tišini. To je le nekaj utrinkov z obiska. Vsekakor je sodobna in dinamična knjižnica center, posvečen kulturi branja, znanja, ustvarjalnosti, družabnosti; prostor za kvalitetno preživljanje prostega časa ne glede na starost.

Tako. Napolnili smo svoj balon presenečenj in se vrnili v vsakdanjost, ki ji bomo zopet pobegnili na naslednjem potovanju - ali pa še prej.

N. L. Ujčić za KK